

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT
ATURAN URUSAN MESYUARAT

NASKHAH SAHIH

<http://www.parlimen.gov.my>

HARI ISNIN, 24 FEBRUARI 2025, PUKUL 10.00 PAGI

Bil. 11

PERTANYAAN-PERTANYAAN BAGI JAWAB LISAN

1. PR-1541-L28551
Tuan Tan Kar Hing [Gopeng] minta **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI** menyatakan perkembangan negara dalam bidang angkasa terutamanya dalam pembangunan tapak pelancar (*launching pad*) dan satelit penderiaan jauh (*remote sensing*) yang telah diumumkan oleh MOSTI pada tahun lepas.
2. PR-1541-L27908
Tuan Jamaludin bin Yahya [Pasir Salak] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bagaimana Kerajaan boleh memastikan setiap peruntukan dana awam yang diumumkan dalam Belanjawan tidak diselewengkan memandangkan Laporan Ketua Audit Negara masih menunjukkan kelemahan pengurusan kewangan di banyak agensi Kerajaan.
3. PR-1541-L28446
Datuk Suhaimi bin Nasir [Libaran] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk meningkatkan nilai Geran Rukun Tetangga dari RM6,000 kepada RM10,000 oleh kerana nilai geran setiap tahun yang diterima oleh Kawasan Rukun Tetangga (KRT) tidak mencukupi bagi melaksanakan program-program rukun tetangga.
4. PR-1541-L28315
Dato' Haji Ahmad bin Saad @ Yahaya [Pokok Sena] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan cabaran utama yang dihadapi pihak sekolah dalam program intervensi pemulihan khas penguasaan kemahiran asas 3M ketika ini memandangkan tahap literasi pelajar yang masih rendah memasuki Darjah Satu.

5. PR-1541-L29108

Datuk Seri Panglima Haji Mohd Shafie bin Haji Apdal [Semporna] minta **MENTERI PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan kerjasama yang dijalankan bersama Kerajaan Sabah bagi memperkasakan industri tanaman koko yang memiliki potensi besar bukan sahaja dari sudut ekonomi, malah peluang pekerjaan kepada anak-anak muda Sabah.

6. PR-1541-L29014

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan langkah yang diambil untuk memberhentikan kejadian buli yang sudah membarah secara sistemik di Maktab Tentera Diraja.

7. PR-1541-L28898

Dato' Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik [Balik Pulau] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan usaha Kementerian bagi memastikan lulusan TVET tidak dipandang pendidikan kelas kedua agar ibu bapa membenarkan anak mereka mengikuti program kemahiran dalam menangani keperluan pasaran kerja semasa.

8. PR-1541-L27737

Datuk Muslimin bin Yahaya [Sungai Besar] minta **MENTERI PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI** menyatakan adakah ada usaha untuk menggalakkan pasangan isi rumah khususnya suri rumah melibatkan diri sebagai usahawan mikro terutama memberi pendedahan kepada penggunaan teknologi terkini, latihan kemahiran dan kursus perniagaan.

9. PR-1541-L27785

Tuan Roslan bin Hashim [Kulim Bandar Baharu] minta **MENTERI DIGITAL** menyatakan sejauh manakah penekanan terhadap aspek pembangunan landskap bakat digital dengan kolaborasi syarikat teknologi dan *start-up*, misalnya projek sekolah pengkodan pertama di Malaysia yang dilancarkan dengan kerjasama MyDigital Corporation untuk memberi pendedahan kepada murid dalam bidang robotik, pengkomputeran awan dan AI.

10. PR-1541-L28427

Tuan Haji Manndzri bin Haji Nasib [Tenggara] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan usaha yang dirancang dan sedang dilaksana oleh KPM bagi memastikan kemudahan asas bilik darjah di setiap sekolah rendah dan menengah memenuhi keperluan wajar pendidikan termasuk kerusi, meja dan *smart-board* atau *smart-TV* bagi mempercepat penekanan digital untuk membentuk murid kita setaraf dengan murid di negara maju.

11. PR-1541-L28257

Tuan Muhammad Ismi bin Mat Taib [Parit] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan status perkembangan kesiapsiagaan kawalan keselamatan Angkatan Tentera Malaysia di perairan Zon Ekonomi Eksklusif (ZEE) bagi menangani ancaman pencerobohan dan aktiviti haram.

12. PR-1541-L28485

Puan Young Syefura binti Othman [Bentong] minta **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI** menyatakan menjelang 2030, negara memerlukan sekitar 500,000 pekerja mahir tambahan bagi sektor teknologi dan teknikal dengan 30 peratus pekerjaan di Malaysia bakal dipengaruhi kecerdasan buatan (AI). Apakah langkah Kementerian dalam memperkuuh ekosistem latihan dan pensijilan yang mampu menarik minat khususnya belia dalam menceburい bidang ini.

13. PR-1541-L27750

Tuan Haji Muhammad Islahuddin bin Abas [Mersing] minta **MENTERI PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA** menyatakan perincian insensif dan bantuan yang akan diberikan kepada penggiat industri pelancongan tempatan dalam usaha meningkatkan kehadiran pelancong domestik dan antarabangsa ke destinasi pulau-pulau peranginan di negeri Johor dan Daerah Mersing.

14. PR-1541-L28916

Tuan Mohd Sany bin Hamzan [Hulu Langat] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan langkah-langkah yang sedang diambil oleh MAIWP dalam mengurangkan golongan gelandangan di Kuala Lumpur melalui program pembangunan diri dan ekonomi serta sejauh mana kejayaan skim bantuan yang disediakan kepada mereka.

15. PR-1541-L28689

Tuan Fathul Huzir bin Ayob [Gerik] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perancangan khusus Kerajaan untuk menyiapkan baki kerja-kerja pemuliharaan sungai di bawah projek River of Life (ROL) menjelang 2030 termasuk penambahbaikan aspek pengurusan dan penyelenggaraan tapak ROL serta garis masa pelaksanaannya.

16. PR-1541-L28858

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera] minta **MENTERI PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA** menyatakan berapa jumlah keseluruhan pemegang pas program Malaysia Rumah Kedua (MM2H) sehingga kini, berapa permohonan baharu dan yang telah diluluskan pada tahun 2024. Berapa pendapatan yang diperoleh negara daripada program ini.

17. PR-1541-L28331

Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan apakah penyebab berlakunya insiden kekecohan yang melibatkan warga Palestin di Wisma Transit Kuala Lumpur (WTKL) seperti yang tular di media sosial dan apakah tindakan susulan Kerajaan agar insiden ini tidak berulang.

18. PR-1541-L28654

Tuan Kesavan A/L Subramaniam [Sungai Siput] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan keberhasilan pelan pemerkasaan kepimpinan Komuniti Rukun Tetangga (KRT) 2021-2030.

19. PR-1541-L28197

Tuan Haji Bakri bin Jamaluddin [Tangga Batu] minta **MENTERI PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan adakah Kementerian berhasrat untuk memperluaskan program perintis generasi kedua bagi sektor komoditi yang mana program sebelum ini hanya boleh menarik tidak kurang dari 10% ketimbang bilangan pengusaha pertama.

20. PR-1541-L28740

Datuk Andi Muhammad Suryady bin Bandy [Kalabakan] minta **MENTERI PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA** menyatakan adakah Kementerian bercadang untuk menaik taraf Tugu Peringatan Kalabakan yang dibina pada tahun 1969 bagi memperingati pengorbanan pejuang negara yang terkorban semasa konfrontasi Indonesia-Malaysia pada tahun 1963 sebagai langkah memperkuuh warisan sejarah nasional.

21. PR-1541-L28599

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Perdana Menteri dimaklumkan oleh Peguam Negara tentang Titah Adendum Yang di-Pertuan Agong, ketika atau selepas ianya diterima dari Istana.

22. PR-1541-L28989

Tuan Lee Chuan How [Ipoh Timor] minta **MENTERI DIGITAL** menyatakan langkah-langkah yang sedang dilakukan dalam memastikan semua tenaga pengajar daripada semua institusi pendidikan adalah terlatih dan cekik AI.

23. PR-1541-L28020

Tuan Zulkifli bin Ismail [Jasin] minta **MENTERI PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA** menyatakan usaha pembaharuan MOTAC menerusi Islamic Tourism Centre termasuk inisiatif mempromosi pakej pelancongan mesra Muslim dan melonjakkan industri pelancongan Islam bersama pemain industri dan rakan kongsi strategik serantau seiring dengan Kepengerusian ASEAN 2025.

24. PR-1541-L28226

Dato' Seri Dr. Wan Azizah Dr. Wan Ismail [Bandar Tun Razak] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan bahawa pada tahun 2024 Kementerian berjaya melaksanakan lebih 300 program yang berimpak tinggi. Apakah keberkesanan program-program pada jangka masa panjang untuk memastikan pemahaman dan kesedaran ekosistem perpaduan di kalangan masyarakat kekal berpanjangan.

25. PR-1541-L27736

Datuk Muslimin bin Yahaya [Sungai Besar] minta **MENTERI PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI** menyatakan dalam 6 teras strategik Dasar Keusahawanan Nasional (DKN) 2030, strategi ke-5 adalah memantapkan keupayaan dan prestasi Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana. Berapa peratuskah pencapaian yang telah dicapai bagi Penetapan Sasaran Jangka Panjang DKN 2030 sehingga berakhir tahun 2024.

26. PR-1541-L28909

Dato' Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik [Balik Pulau] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan inisiatif yang akan dilaksanakan untuk memberi pendedahan mengenai sistem demokrasi berparlimen negara kepada pengundi-pengundi baru secara khususnya golongan pelajar yang berumur 16 tahun dan 17 tahun yang bakal menjadi pengundi kali pertama pada pilihan raya yang seterusnya.

27. PR-1541-L28952

Tan Sri Haji Abdul Hadi bin Awang [Marang] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah pendirian Kerajaan terhadap keputusan Mahkamah Rayuan yang mengesahkan kewujudan Titah Adendum bekas Perdana Menteri, Dato' Sri Najib Razak berhubung permohonannya untuk menjalani baki hukuman penjara di bawah tahanan rumah.

28. PR-1541-L28765

Datuk Seri Haji Jalaluddin bin Haji Alias [Jelebu] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah Prosedur Operasi Standard (SOP) yang digunakan oleh pihak NADMA dalam mengklasifikasikan seseorang itu sebagai mangsa banjir dan layak menerima bantuan yang diberikan oleh Kerajaan sewaktu musibah banjir berlaku.

29. PR-1541-L28462

Tuan Haji Kamal bin Ashaari [Kuala Krau] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sejauh manakah keberhasilan pembaharuan strategi terhadap penstrukturian semula pinjaman FELDA bagi membantu memperbaiki aliran tunai dan pengurangan prinsipal hutang FELDA dengan institusi kewangan di samping meningkatkan pendapatan para peneroka termasuk senarai inisiatif yang telah dilaksanakan setakat ini.

30. PR-1541-L28908

Tuan Mohd Sany bin Hamzan [Hulu Langat] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan bagaimana Kerajaan memastikan maklum balas daripada rakyat yang diperoleh semasa Program 2 Tahun Kerajaan MADANI (2TM) diterjemahkan ke dalam dasar yang lebih relevan dan memberi impak langsung kepada kehidupan rakyat dan dapat dirasai kesannya.

31. PR-1541-L29041

Dato' Khlir bin Mohd Nor [Ketereh] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan adakah Kerajaan berhasrat untuk mengembangkan Program Kesinambungan Kerjaya VETERAN MyWIRA melalui jalinan kolaborasi seperti agensi TalentCorp dan syarikat swasta. Ianya akan membantu golongan veteran ATM yang ingin menceburi bidang-bidang yang lain untuk meningkatkan pendapatan bagi menampung keperluan hidup mereka.

32. PR-1541-L28837

Dato' Haji Shamshulkahar bin Mohd Deli [Jempol] minta **MENTERI PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan bagaimana dasar Inisiatif Getah Asli Mampan Malaysia (MSNR) dapat mengoptimumkan penggunaan 1.1 juta hektar ladang getah memandangkan sekitar 420,000 hektar daripadanya masih berada dalam keadaan terbiar di seluruh negara.

33. PR-1541-L28523

Tuan Haji Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan berapa lama masa diambil untuk Kerajaan membuat bayaran Bantuan Wang Ihsan (BWI) banjir kepada isi rumah yang terjejas banjir yang berlaku pada akhir November 2024 di Kelantan.

34. PR-1541-L28568

Dato' Seri Utama Haji Aminuddin bin Harun [Port Dickson] minta **MENTERI DIGITAL** menyatakan apakah pendekatan yang diambil oleh Kementerian dalam membantu syarikat tempatan, terutama PKS, dalam mempercepatkan pendigitalan operasi mereka dan adakah Kementerian akan meningkatkan pelaburan dalam infrastruktur digital, termasuk mempercepatkan capaian internet di kawasan luar bandar.

35. PR-1541-L28166

Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik] minta **MENTERI PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan pelan pemulihran penanaman getah di peringkat pekebun kecil dan perladangan yang semakin merosot akibat ketidakstabilan harga, kekurangan tenaga buruh dan ancaman penyakit tanaman.

36. PR-1541-L27951

Tuan Syahredzan bin Johan [Bangi] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan :

- (a) jumlah pelantikan hakim-hakim Mahkamah Tinggi daripada tahun 2018 sehingga kini yang dilantik daripada kalangan peguambela dan peguamcara; dan
- (b) sama ada Akta Suruhanjaya Pelantikan Kehakiman 2009 (Akta 695) akan dipinda bagi menambah baik proses pelantikan hakim-hakim.

37. PR-1541-L28308

Dato' Dr. Ahmad Yunus bin Hairi [Kuala Langat] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan bilangan pelajar Orang Asli yang dikenal pasti untuk disalurkan kepada pendidikan TVET berdasarkan pencapaian PBD walaupun gagal keputusan SPM terutamanya di Parlimen Kuala Langat.

38. PR-1541-L29001

Dato' Haji Adnan bin Haji Abu Hassan [Kuala Pilah] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perancangan Kerajaan untuk membantu penjawat awam yang berdepan dengan masalah kewangan serius akibat bebanan hutang yang tinggi termasuk pinjaman peribadi meskipun mereka menikmati kestabilan pekerjaan dalam sektor awam.

39. PR-1541-L27775

Puan Hajah Salamiah binti Mohd Nor [Temerloh] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan :

- (a) berapa kes penghinaan agama Islam yang telah berlaku pada tahun 2020 sehingga 2024; dan

- (b) apakah tindakan yang diambil terhadap golongan yang terlibat dengan menghina agama Islam melalui media.
40. PR-1541-L28666
Tuan Tan Kok Wai [Cheras] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan sama ada Kementerian akan menganjurkan program peringatan 80 tahun berakhirnya Perang Dunia Kedua di peringkat kebangsaan. Jika tiada rancangan sebegini, mengapa.
41. PR-1541-L27902
Dato' Azman bin Nasrudin [Padang Serai] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan implikasi perundangan dan tatacara yang telah dilanggar dalam kes penyembunyian kertas Titah Adendum serta tindakan undang-undang yang akan diambil terhadap semua pihak yang terlibat termasuk pegawai-pegawai kanan Kerajaan.
42. PR-1541-L28853
Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah status Akta Pendanaan Politik dan bilakah akan dibentangkan di Dewan Rakyat.
43. PR-1541-L28361
Dr. Haji Abd Ghani bin Ahmad [Jerlun] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk membuat Kajian Semula Persempadan ekoran pertambahan pengundi muda di mana kali terakhir persempadan kawasan pilihan raya dilakukan pada tahun 2018 lalu.
44. PR-1541-L28249
Tuan Chiew Choon Man [Miri] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan sama ada terdapat peruntukan tambahan untuk pembaikan infrastruktur asas seperti tandas, memandangkan peruntukan khas yang diberikan pada tahun 2023 adalah memadai bagi sekolah yang berskala kecil tetapi tidak mencukupi bagi sekolah yang berskala besar.
45. PR-1541-L28493
Tuan Afnan Hamimi bin Dato' Haji Taib Azamuddien [Alor Setar] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah terdapat usaha untuk mengembalikan semula peranan Institut Kajian Strategik Islam Malaysia (IKSIM) bagi menyediakan penyelidikan terkini berhubung isu agenda Kristianisasi di negara ini.

46. PR-1541-L28736

Datuk Andi Muhammad Suryady bin Bandy [Kalabakan] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan adakah kementerian akan membina sebuah perpustakaan desa di daerah Kalabakan sebagai pusat pengetahuan bagi meningkatkan akses pendidikan dan kemudahan ilmu kepada penduduk setempat serta menyokong pembangunan komuniti melalui program pembelajaran setempat yang holistik.

47. PR-1541-L29066

Dr. Radzi Jidin [Putrajaya] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jumlah peruntukan yang telah digunakan untuk tujuan menyedia serta menyelenggara landskap di Putrajaya bagi setiap tahun bermula tahun 2014 sehingga tahun 2024, termasuk perbelanjaan menaik taraf landskap sedia ada.

48. PR-1541-L28268

Tuan Tan Hong Pin [Bakri] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan :

- (a) usaha yang sedang diambil bagi memastikan sekolah-sekolah Parlimen Bakri menerima peruntukan mencukupi untuk membaiki dan menaik taraf kemudahan pembelajaran, termasuk penambahbaikan bangunan sekolah dan kemudahan digital; dan
- (b) nyatakan setiap cadangan projek/program/rancangan dan peruntukan yang diperuntukkan kepada setiap sekolah bagi 2024 dan 2025.

49. PR-1541-L28809

Datuk Dr. Ahmad Marzuk bin Shaary [Pengkalan Chepa] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan langkah untuk menangani cabaran ketidakseimbangan akses pendidikan antara kawasan bandar dan luar bandar, terutama daripada segi infrastruktur dan teknologi digital.

50. PR-1541-L28751

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan mengapa tiada seorang berbangsa Cina pun yang sekarang dilantik sebagai Hakim Mahkamah Persekutuan memandangkan kepelbagaiannya pandangan adalah perlu terutamanya apabila mahkamah diminta untuk membuat keputusan yang mempunyai unsur-unsur agama atau kaum.

51. PR-1541-L27946

Komander Nordin bin Ahmad Ismail TLDM (Bersara) [Lumut] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan jumlah bekas tentera yang telah menjalani hukuman dan diberhentikan perkhidmatan bagi tahun 2022, 2023 dan 2024. Berapa jumlah mereka yang telah diberi pengampunan dan dikategorikan semula sebagai veteran mengikut tahun-tahun tersebut.

52. PR-1541-L28880

Tuan Mohamad Shafizan Haji Kepli [Batang Lumar] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan bilakah projek pembinaan gantian penuh SMK Sebuyau akan ditender semula serta sejauh manakah komitmen Kerajaan untuk memastikan pembinaan gantian penuh baharu SMK Sebuyau baharu ini dapat direalisasikan setelah sekian lama tertangguh.

53. PR-1541-L28513

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan penjelasan bahawa Peguam Negara menerima surat berhubung Titah Adendum Diraja yang membolehkan bekas Perdana Menteri, Najib Razak menjalani baki hukuman penjaranya di bawah tahanan rumah dan mengapa beliau tidak diberikan tahanan rumah sehingga pada hari ini.

54. PR-1541-L28472

Tuan Jimmy Puah Wee Tse [Tebrau] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan senarai angka terkini rakyat Malaysia yang telah mendaftar sistem MyDigital ID dan apa usaha Kerajaan untuk menggerakkan lebih ramai rakyat Malaysia untuk mendaftar MyDigital ID.

55. PR-1541-L28442

Tuan Nurul Amin bin Hamid [Padang Terap] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah langkah yang diambil bagi memastikan pelantikan pengurus badan berkanun dan sebagainya menepati Garis Panduan Tatakelola yang ditetapkan Kerajaan termasuk lantikan dalam kalangan pemimpin politik dan ahli keluarga pemimpin Kerajaan.

56. PR-1541-L28758

Datuk Lo Su Fui [Tawau] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jaminan kelulusan dana pembinaan sekolah baru merangkumi Prasekolah, Sekolah Agama Negeri (SAN) dan Sekolah Menengah Agama Negeri (SMAN) Tawau bagi menampung keperluan hampir 6,000 lepasan SAN seluruh Sabah di mana hanya SMAN di pantai timur Sabah menawarkan aliran tahliz namun hanya 50 pelajar sahaja diterima.

57. PR-1541-L27959

Tuan Zakri bin Hassan [Kangar] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan penyelesaian tuntas Kementerian terhadap penambahbaikan proses pengambilan khas guru baharu di seluruh negara bagi menangani masalah kekurangan guru. Perincian mengenai keberhasilan 7 langkah yang telah digariskan oleh KPM untuk meringankan beban tugas guru sehingga kini.

58. PR-1541-L28593

Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah] minta **MENTERI PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan strategi Kementerian dalam menetapkan piawaian pelepasan formaldehyde E1 sebagai standard minimum bagi produk panel yang diimport serta langkah memastikan pematuhan produk import kepada Malaysian Standards (MS) menjelang 2025, demi melindungi kesihatan rakyat dan menjadikan Malaysia peneraju serantau dalam industri berkualiti tinggi.

59. PR-1541-L28460

Tuan Haji Kamal bin Ashaari [Kuala Krau] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan :

- (a) mengapa kadar keciciran dalam kalangan pelajar Orang Asli masih tinggi; dan
- (b) apakah pelan konkrit KPM untuk memastikan akses pendidikan berkualiti kepada komuniti ini.

60. PR-1541-L28767

Datuk Seri Haji Jalaluddin bin Haji Alias [Jelebu] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah terdapat sebarang usaha ataupun gerak kerja yang dilakukan bagi membawa Rang Undang-Undang Akta Pendanaan Politik bagi dibentangkan sebelum PRU-16 ini.

61. PR-1541-L28664

Tuan Kesavan A/L Subramaniam [Sungai Siput] minta **MENTERI DIGITAL** menyatakan matlamat dan fokus utama program Jelajah Malaysia Digital (JMD) yang dianjurkan oleh Kementerian Digital melalui agensinya, MDEC dalam memperkasakan rakyat dan industri bagi menghadapi cabaran ekonomi digital. Apakah pelan strategik Kementerian untuk memperluaskan program ini ke seluruh negara.

62. PR-1541-L28730

Tuan Riduan bin Rubin [Tenom] minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan usaha yang dilakukan oleh Kementerian bagi mencegah elemen seperti demonstrasi, hasutan dan ucapan kebencian yang boleh memecah belahkan perpaduan rakyat seperti mana yang berlaku dalam konteks pelantikan Yang Dipertua Negeri Sabah ke-11 bagi memastikan keharmonian negara dapat dikekalkan.

63. PR-1541-L29191

Tuan Ramkarpal Singh A/L Karpal Singh [Bukit Gelugor] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada tempoh Ketua Hakim Negara, Tengku Maimun Binti Mat akan dilanjutkan selepas persaraan beliau untuk tempoh tambahan selama enam bulan. Sekiranya tidak, nyatakan sebab-sebabnya.

64. PR-1541-L27891

Dato' Hajah Mumtaz binti Md Nawi [Tumpat] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jumlah kes VIP atau VVIP yang diberi keputusan DNAA sejak lima tahun kebelakangan ini dan langkah mempertingkatkan ketelusan proses perundangan.

65. PR-1541-L29111

Dr. Kelvin Yii Lee Wuen [Bandar Kuching] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan pelan tindakan dan garis masa SPR untuk:

- (a) mengkaji semula persempadanan bahagian-bahagian pilihan raya di Sarawak yang baru sedangkan tempoh lapan tahunnya telah tamat pada 19 Ogos 2023; dan
- (b) bagaimana persempadanan boleh mematuhi kehendak Perlembagaan agar jumlah pengundi setiap kawasan lebih kurang sama banyak dan mematuhi prinsip *one man one vote*.

66. PR-1541-L28236

Puan Rodiyah binti Sapiee [Batang Sadong] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan apakah pendirian serta komitmen Kementerian dalam menyokong usaha Kerajaan Sarawak, untuk meneruskan pelaksanaan peperiksaan penilaian Tahun 6 yang dijangka bermula pada tahun 2025 ini.

67. PR-1541-L28691

Dato' Sri Saifuddin Abdullah [Indera Mahkota] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan apakah perkembangan perancangan Kementerian dalam melaksanakan dasar nisbah baru iaitu 70:30 bagi tujuan penilaian kemasukan pelajar ke IPT.

68. PR-1541-L28295

Dato Dr. Richard Rapu @ Aman anak Begri [Betong] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan keanggotaan serta kelayakan panel-panel penilai pengetua-pengetua di Sekolah Berasrama Penuh dan kriteria pemilihan termasuk aspek-aspek lain yang dinilai dan nyatakan sekiranya ia melibatkan sistem permarkahan.

69. PR-1541-L29056

Puan Isnaraissah Munirah Majlis [Kota Belud] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sasaran dan tempoh yang ditetapkan oleh Kerajaan dalam melaksanakan isu dan perkara yang tertunggak di dalam Perjanjian Malaysia 1963 sebelum tamat penggal Parlimen ke-15.

70. PR-1541-L29203

Tuan Yuneswaran A/L Ramaraj [Segamat] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan bagaimana Kementerian merancang untuk merapatkan jurang sumber pendidikan dengan penekanan terhadap STEM antara sekolah-sekolah bandar dan luar bandar, terutamanya di Segamat, yang masih kekurangan infrastruktur dan tenaga pengajar yang berkelayakan.

71. PR-1541-L27882

Dato' Dr. Haji Alias bin Razak [Kuala Nerus] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada telah disyiharkan suatu hukum yang disepakati dalam kalangan agamawan berhubung penggunaan ubat Pre-Exposure Prophylaxis (PrEP) kepada kelompok pengamal aktiviti seksual songsang dan bebas.

72. PR-1541-L28246

Tuan Chiew Choon Man [Miri] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan semua projek pembangunan yang telah diluluskan untuk Parlimen Miri dalam Belanjawan 2022, 2023, 2024 dan 2025, termasuk status terkini dan jumlah kos setiap projek.

73. PR-1541-L27916

Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz [Tanah Merah] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan status terkini pelaksanaan Project Moonshot oleh pihak Lembaga Tabung Angkatan Tentera (LTAT) yang terhenti pada tahun 2023 berikutan keperluan supaya Kementerian Pertahanan menyemak dan menilai semula rancangan awal LTAT untuk melepaskan pegangan kawalan bagi enam syarikat di bawah LTAT yang akan distruktur semula.

74. PR-1541-L29089

Dato Henry Sum Agong [Lawas] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Kementerian merancang untuk membangunkan sebuah kompleks pejabat Kerajaan Persekutuan menggantikan bangunan yang lama dan tidak mempunyai ruang untuk kebanyakan Jabatan Kerajaan Persekutuan.

75. PR-1541-L28657

Datuk Wetrom bin Bahanda [Kota Marudu] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan strategi jangka pendek, sederhana dan panjang Kementerian dalam menangani masalah kekurangan guru dan anggota kumpulan pelaksana (AKP) bagi sekolah-sekolah di kawasan Kota Marudu dan apakah kekurangan ini boleh disi melalui pengambilan guru dan pekerja sambilan.

76. PR-1541-L28433

Puan Wong Shu Qi [Kluang] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan pelan tindakan bersepadu Kerajaan untuk menangani isu penipuan bank (*bank scams*) yang semakin berleluasa, termasuk usaha mengatasi jurang kerjasama antara agensi seperti PDRM, BNM, dan Suruhanjaya Sekuriti.

77. PR-1541-L28646

Dato' Rosol bin Wahid [Hulu Terengganu] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jumlah perniagaan diusahakan peniaga muslim dan bukan muslim yang memegang Sijil Pengesahan Halal Malaysia dan jumlah perniagaan yang dikenakan tindakan kerana salah guna logo dan pensijilan halal sehingga kini.

78. PR-1541-L28262

Puan Rodyah binti Sapiee [Batang Sadong] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan status terkini perbelanjaan dan pencapaian projek di bawah RMKe-12, yang akan berakhir pada 2025. Selain itu, nyatakan sebab-sebab sekiranya terdapat projek-projek di kawasan Parlimen Batang Sadong yang telah diluluskan di bawah RMKe-12 tetapi masih belum dimulakan.

79. PR-1541-L28406

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan :

- (a) bilangan pelajar yang mendaftar dalam program TVET pada tahun 2024, trend pendaftaran berbanding tahun-tahun sebelumnya. Apakah kursus yang paling popular dan kursus yang paling tidak popular; dan
- (b) langkah yang diambil untuk menarik lebih belia dan wanita untuk menyertai program TVET.

80. PR-1541-L27694

Datuk Ir. Shahelmey bin Yahya [Putatan] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan langkah Kementerian untuk memastikan pembinaan baharu sekolah SMK Pulau Gaya boleh mempertimbangkan pembinaan asrama dalam skop kerja pembinaan baharu tersebut.

81. PR-1541-L27763

Datuk Matbali bin Musah [Sipitang] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan adakah Kementerian mempunyai inisiatif dalam membangunkan Sekolah Menengah Berasrama di kawasan yang berdekatan dengan kawasan pedalaman Long Pasia dan meningkatkan kualiti pendidikan di kawasan pedalaman, di mana pelajar daripada kawasan pedalaman ini menyambung pelajaran ke sekolah menengah yang jauh jaraknya dianggarkan 115KM daripada kawasan mereka.

82. PR-1541-L29115

Datuk Seri M. Saravanan [Tapah] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan langkah penambahbaikan bagi mengatasi masalah kesesakan di Jalan Tun Razak terutamanya berhadapan dengan pintu masuk ke Institut Jantung Negara dan susur masuk ke Hospital Kuala Lumpur.

83. PR-1541-L28143

Tuan Haji Ahmad Johnie bin Zawawi [Igan] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan berapa jumlah peruntukan Kementerian Pendidikan Malaysia bagi melaksanakan pelbagai projek infrastruktur di Sarawak bagi tahun 2025. Senaraikan apakah jenis atau kategori projek yang akan dilaksanakan termasuk di kawasan Parlimen Igan.

84. PR-1541-L29151

Tuan Chong Zhemin [Kampar] minta **MENTERI PENDIDIKAN** menyatakan kemasukan murid Tahun 1 di semua aliran sekolah dalam tempoh masa 10 tahun yang lepas. Nyatakan juga peratusan murid mengikut setiap etnik dalam aliran sekolah masing-masing.

85. PR-1541-L29072

Tuan Mordi Bimol [Mas Gading] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah status terkini perbincangan antara PETRONAS dan PETROS mengenai pelaksanaan *Distribution of Gas Ordinance* (DGO) dan bilakah Kerajaan menjangka perjanjian muktamad dapat dicapai.

86. PR-1541-L28892

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan :

- (a) jumlah semakan hukuman mati atau pemenjaraan sepanjang hayat yang diluluskan ekoran penguatkuasaan Akta Pemansuhan Hukuman Mati Mandatori 2023 sehingga 31 Disember 2024; dan
- (b) jumlah semakan hukuman mati atau pemenjaraan sepanjang hayat yang masih dalam pertimbangan mahkamah sehingga 31 Disember 2024.

PADA PERMULAAN URUSAN MESYUARAT
MENGEMUKAKAN RANG UNDANG-UNDANG KERAJAAN
UNTUK BACAAN KALI YANG PERTAMA

1. Menteri di Jabatan Perdana Menteri

- * Rang Undang-Undang Perlembagaan (Pindaan) 2025.

2. Menteri di Jabatan Perdana Menteri

- * Rang Undang-Undang Perkhidmatan Parlimen 2025.

---

* Menandakan bahawa Rang Undang-undang ini akan dibawa pada semua peringkat di mesyuarat ini.

ATURAN URUSAN MESYUARAT DAN USUL-USUL

1. **Dato' Indera Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar]** akan mencadangkan :

"Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan kepada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, demikian bunyinya :

"Ampun Tuanku,

Patik, Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan Rakyat Malaysia di dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu ucapan yang ikhlas daripada Majlis Dewan Rakyat mengucapkan berbanyak-banyak syukur dan menjunjung kasih Titah Ucapan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong semasa membuka Penggal Keempat, Parlimen Yang Kelima Belas. ""

Menyambung semula perbahasan atas masalah (20 Februari 2025)

2. (D.R.62/2024) Rang Undang-Undang BERNAMA (Pindaan) **Bacaan Kali Yang Kedua**

[Menteri Komunikasi]

3. (D.R.63/2024) Rang Undang-Undang Majlis Media Malaysia " 2024.

[Menteri Komunikasi]

4. (D.R.1/2025) Rang Undang-Undang Kumpulan Wang Yayasan Tunku Abdul Rahman (Pindaan) 2025. "

[Menteri Perpaduan Negara]

5. **Menteri di Jabatan Perdana Menteri** akan mencadangkan :-

"MENYEDARI bahawa dalam sistem akauntabiliti negara, Institusi Ketua Audit Negara merupakan agensi penyeliaan yang berperanan untuk mengesahkan semua aktiviti dan kewangan yang telah diluluskan oleh Parlimen dilaksanakan oleh cabang badan eksekutif dengan penuh akauntabiliti. Ketua Audit Negara hendaklah menentukan sama ada pada pendapatnya wang telah digunakan untuk maksud yang diperuntukkan atau dibenarkan dan aktiviti yang berhubungan dengannya, dijalankan atau diuruskan dengan cara yang cekap, dengan memberi perhatian sewajarnya terhadap pengelakan pembaziran atau keborosan seperti termaktub dalam Akta Audit 1957 [Akta 62].

MENYEDARI Ketua Audit Negara dalam menjalankan mandat dan tanggungjawabnya, memerlukan perhatian yang serius daripada pihak berkaitan supaya isu yang dibangkitkan diberi perhatian sewajarnya manakala syor-syor utama yang terkandung dalam Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) dilaksanakan dengan berkesan.

MENYEDARI bahawa LKAN telah dibentangkan di Dewan Rakyat pada Isnin, 24 Februari 2025 iaitu LKAN 1/2025 Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Tahun 2023.

MEMAHAMI bahawa LKAN membangkitkan isu-isu berkaitan perakaunan atau penjagaan wang awam atau simpanan awam yang memerlukan tindakan berkesan daripada kementerian, jabatan dan agensi yang diaudit.

MEMPERAKUI bahawa Kerajaan memandang serius isu yang dibangkitkan dalam LKAN, dan YAB Perdana Menteri sendiri sudah mengarahkan agar Menteri terlibat meneliti isu dibangkitkan. Segala isu yang melibatkan ketirisan, ketidakpatuhan kepada peraturan, tidak mematuhi syarat dan kelemahan dalam perancangan perlu diteliti dan diambil tindakan pembetulan. Semua teguran seharusnya menjadi pengajaran supaya tidak berulang.

BAHAWA dalam Ketua Audit Negara melaksanakan mandatnya, Dewan yang mulia ini menyeru agar semua pihak bersatu hati dan menyokong Kerajaan agar dapatkan Audit dan syor yang terkandung dalam laporan tersebut dapat diambil tindakan dengan serius oleh pihak terlibat untuk mengatasi kelemahan yang ditemui daripada terus berlaku."

6. (D.R.19/2024)	Rang Undang-Undang Mufti (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 2024.	Bacaan Kali Yang Kedua
[Perdana Menteri]		
7. (D.R.47/2024)	Rang Undang-Undang Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (Pindaan) 2024 - Menyambung semula perbahasan atas masalah "Bahawa Rang Undang-Undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang," (10 Disember 2024)	
[Menteri Komunikasi]		
8. PR-1541-U(27)369	Dato' Indera Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] akan mencadangkan :	
"Bahawa Dewan Rakyat menggesa Kerajaan untuk merangka dan membentangkan sebuah perancangan jangka masa panjang untuk 30 tahun ke hadapan dalam mencorak masa depan dan hala tuju negara di mana setiap Rancangan Malaysia 10 tahun, lima tahun dan belanjawan negara akan diselaraskan berpandukan perancangan tersebut.		

Walaupun terdapat dasar sedia ada, tetapi perancangan ini tidak cukup kukuh untuk merancang secara holistik dan menyelesaikan '*complexity*' kerana tempoh adalah singkat dan sederhana. Kerajaan boleh mencontohi negara serantau dengan menyelaraskan rancangan 5 tahun dengan strategi jangka panjang, di mana setiap pelan dan dasar harus selari dengan visi jangka panjang.

Penjajaran strategik ini akan meningkatkan daya tahan negara dan meletakkan Malaysia sebagai pemain berdaya saing di peringkat global. Setiap RMK seharusnya berfungsi sebagai batu loncatan untuk mencapai wawasan keseluruhan, membolehkan peruntukan sumber yang lebih berkesan dan responsif kepada cabaran yang muncul."

[Menteri Ekonomi]

9. PR-1541-U(27)370

Dato' Indera Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat menggesa Kerajaan untuk menukuasakan jawatankuasa khas yang terdiri daripada pelbagai Kementerian untuk mengkaji mekanisme memastikan kemampuan sistem penjagaan kesihatan dalam negara.

Perkhidmatan kesihatan awam, yang sudah mengalami tekanan seperti peningkatan permintaan, had kewangan dan ketidaksamaan dalam akses kepada penjagaan. Jawatankuasa khas merentas Kementerian berperanan menangani kebimbangan ini dan meneroka mekanisme pembiayaan yang inovatif dan inklusif.

Dengan mengutamakan kemampuan penjagaan kesihatan, kita boleh memastikan penjagaan kesihatan yang berkualiti kekal dapat diakses oleh semua rakyat, tanpa mengira status kewangan mereka, di samping mengurangkan beban kewangan kepada Kerajaan."

[Menteri Kesihatan]

10. PR-1541-U(27)371

Dato' Indera Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat menggesa Kerajaan untuk mengorientasikan semula dasar penyelidikan dan pembangunan (R&D) untuk memupuk inovasi yang lebih besar dalam syarikat dengan meningkatkan kerjasama dengan universiti.

Dengan mewujudkan hubungan yang lebih kukuh antara penyelidikan akademik dan industri, matlamatnya adalah untuk memacu lebih banyak inovasi yang dikomersialkan yang boleh bersaing di peringkat global.

Pada masa yang sama, Kerajaan perlu meningkatkan fungsi institusi penyelidikan Kerajaan dengan memudahkan pemindahan teknologi global dan membantu syarikat tempatan memanfaatkan teknologi termaju.

Dengan menyediakan akses kepada sumber teknologi sedia ada, Kerajaan membolehkan syarikat memanfaatkan inovasi ini untuk pembangunan produk dan pertumbuhan perniagaan, akhirnya meningkatkan kelebihan daya saing Malaysia dalam pasaran global."

[Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi]

11. PR-1541-U(27)372

Dato' Indera Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat menggesa Kerajaan untuk membentangkan kertas putih strategi jangka pendek, sederhana dan panjang bagi menguatkuasakan peraturan yang lebih ketat mengenai penyelenggaraan kenderaan dan keselamatan muatan, meningkatkan pemeriksaan, dan mengenakan penalti yang lebih tinggi bagi pelanggaran peraturan jalan raya.

Statistik menunjukkan 825 kenderaan berat terlibat dalam kemalangan maut dalam tempoh sepuluh bulan pertama tahun ini, menyumbang kepada sebahagian besar daripada 17,905 kemalangan maut.

Latihan tetap untuk pemandu kenderaan berat, ditambah dengan keperluan pelesenan yang dipertingkatkan, akan memastikan amalan keselamatan jalan raya yang lebih baik. Pelaburan dalam infrastruktur dan teknologi jalan raya, seperti sistem keselamatan dalam trak, juga penting untuk meminimumkan risiko. Kempen kesedaran awam dan pengumpulan data yang lebih baik boleh menyasarkan lagi tempoh berisiko tinggi, seperti musim perayaan, untuk mencegah kemalangan dan meningkatkan keselamatan jalan raya secara keseluruhan."

[Menteri Pengangkutan]

12. PR-1541-U(27)384

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan supaya mewujudkan pusat benih padi khusus di kawasan utara khasnya di Arau, Perlis bagi membekalkan benih-benih padi yang bermutu tinggi dan membolehkan penyelidikan yang agresif dibuat bagi menghasilkan benih padi baru di samping menyelesaikan masalah ketidakcukupan benih padi di pasaran. Pusat Benih Padi adalah penting untuk mengumpul benih padi yang lebih berdaya komersial, lebih berdaya tahan iklim (*climate resistant*) dan sesuai dengan cuaca di kawasan utara Semenanjung Malaysia.

Pusat ini juga boleh berperanan menjalankan kajian di peringkat serantau dan melibatkan penyelidik daripada negara-negara jiran seperti Thailand, Indonesia dan Myanmar yang mempunyai tanaman baka padi yang berdaya komersial tinggi. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera.”

[Menteri Pertanian dan Keterjaminan Makanan]

13. PR-1541-U(27)385

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

“Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan mengambil langkah proaktif dalam menangani kes penderaan kanak-kanak yang berlarutan dan sehingga kini belum ada penyelesaian tuntas. Statistik Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat menunjukkan sehingga November 2023, kira-kira 1,069 kes penderaan kanak-kanak dilaporkan yang disebabkan oleh kecuaian ibu bapa dan penjaga.

Kanak-kanak adalah masa depan negara. Usaha menangani isu pengabaian dan penderaan kanak-kanak yang dilihat membimbangkan perlu ditangani secara menyeluruh dan membabitkan pelbagai pihak.

Lantaran itu, pihak Kerajaan wajar menangani lantas menghentikan kitaran dera ini dengan target ‘Dera Sifar’ menerusi langkah-langkah proaktif seperti mewajibkan kursus penjagaan anak, mewujudkan sistem pemantauan berkala serta meneliti semula undang-undang serta garis panduan yang berkaitan. Perkhidmatan dalam hal membabitkan perlindungan, pemulihan dan pemeliharaan kanak-kanak perlu diperkuuh dan direalisasikan. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera.”

[Menteri Dalam Negeri]

14. PR-1541-U(27)386

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

“Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan menubuhkan badan siasatan bebas bagi mengenal pasti secara terperinci punca utama yang menyebabkan kekurangan bekalan makanan asas seperti beras tempatan, ayam dan telur ayam di pasaran.

Perancangan penyelesaian jangka pendek, jangka panjang yang komprehensif serta penguatkuasaan yang lebih ‘keras’ terhadap golongan kartel orang tengah antara faktor pengukuhkan daya pengeluaran bekalan makanan. Rakyat baik dari kalangan pengguna mahupun pengusaha restoran kecil masih mengeluh dengan permasalahan ini yang menyebabkan kenaikan harga bekalan makanan.

Kerajaan tidak seharusnya melepaskan tanggungjawab menjaga keterjaminan bekalan makanan kepada pengguna sebagai *end user* mahupun menyarankan penyelesaian jalan mudah seperti menambah import makanan tetapi perlu mencari penyelesaian sepanjang rangkaian jaringan bekalan bahan makanan mentah bagi memastikan keterjaminan makanan (*food security*). Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Pertanian dan Keterjaminan Makanan]

15. PR-1541-U(27)387

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan supaya mengkaji semula peruntukan khas yang boleh diberikan kepada pekebun kecil, penternak dan nelayan yang terjejas akibat situasi iklim yang tidak menentu serta kenaikan harga barang. Kerosakan tanaman dan kematian ternakan sering kali mendatangkan kerugian besar hingga jutaan ringgit setiap kali berlaku bencana alam.

Dengan situasi semasa ekonomi negara yang tidak stabil juga secara tidak langsung akan memberi tekanan kepada kos sara hidup pekebun kecil, penternak dan nelayan yang kebanyakannya bergantung harap kepada sumber pendapatan tersebut sahaja. Maka pemberian peruntukan khas ini dapat menambah baik kehidupan mereka. Memohon pihak kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Pertanian dan Keterjaminan Makanan]

16. PR-1541-U(27)388

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan supaya menyegerakan pembinaan dan baik pulih tembok sempadan Malaysia-Thailand supaya merangkumi keseluruhan perbatasan dari Perlis hingga Kelantan dan menyediakan suatu pelan tindakan komprehensif merangkumi semua agensi Kerajaan bagi kawalan sempadan Malaysia-Thailand. Sempadan Malaysia-Thailand adalah sepanjang kira-kira 656km namun hanya 111 km sahaja yang berpagar. Sebahagian tembok sempadan antara Malaysia dan Thailand di sepanjang Laluan Keselamatan dan Pembangunan (KESBAN) dilihat sudah usang manakala peralatan kamera litar tertutup (CCTV) dan alat pengimbas perlu ditambah, dibaik pulih dan dinaik taraf dengan teknologi terkini seperti penggunaan dron.

Beberapa insiden pada masa lalu seperti kes tembakan ke atas pasukan keselamatan negara dan bermaharajalelanya sindiket pemerdagangan manusia seperti yang berlaku di insiden Wang Kelian serta penyeludupan barang termasuk dadah dan senjata menunjukkan betapa kritikalnya keperluan untuk meningkatkan tahap keselamatan di perbatasan.

Kerajaan Malaysia sebelum ini telah memberikan komitmen untuk membina tembok sempadan tersebut tetapi sehingga terkini masih tiada pelan pembangunan komprehensif dan terperinci yang diumumkan.

Mohon pihak Kerajaan memandang serius perkara ini dengan menyegerakan pembangunan tembok sempadan Malaysia-Thailand secara menyeluruh dan memastikan suatu pelan komprehensif merangkumi semua agensi Kerajaan bagi kawalan sempadan Malaysia-Thailand agar benar-benar berkesan menjamin keselamatan perbatasan negara. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Perdana Menteri]

17. PR-1541-U(27)389

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan supaya agihan peruntukan pembangunan dan pelaksanaan projek pembangunan di peringkat negeri diberikan mengikut keutamaan dan keperluan Kerajaan Negeri. Berdasarkan pelan RMKe-12, enam negeri kurang membangun akan terus diberi keutamaan dengan agihan sekurang-kurangnya 50% daripada keseluruhan peruntukan Perbelanjaan Pembangunan Asas Persekutuan.

Namun begitu, terdapat beberapa projek yang diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan tidak mengambil kira cadangan dan hasrat Kerajaan negeri khususnya di Perlis untuk mempelbagaikan fungsi sesuatu projek sedangkan Kerajaan negeri mempunyai dasar serta hala tuju yang telah mengambil kira pelbagai keperluan dan kehendak semasa serta pada masa hadapan. Misalnya, Projek Lencongan Banjir Barat Timah Tasoh yang telah dilaksanakan pada tahun 2015, di mana dalam pembinaan terowong banjir terdapat skop pembinaan pada item pencahayaan di dalam terowong berjumlah RM300 ribu.

Namun, skop berkenaan telah dikeluarkan atas alasan penjimatan. JPS Perlis selaku pelaksana projek telah membangkitkan perkara ini supaya dikekalkan atas faktor keselamatan dan memudahkan kerja pemantauan serta penyelenggaraan di dalam terowong di masa hadapan. Akan tetapi, ianya masih tetap dikeluarkan daripada skop asal projek. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Ekonomi]

18. PR-1541-U(27)390

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan supaya mengkaji dan merancang satu inisiatif khas bagi memastikan setiap rakyat dan keluarga Malaysia terutamanya dari golongan B40 dan M40 mampu memiliki kediaman pertama dengan menyediakan rumah mampu milik berharga RM200,000 dan ke bawah baik di luar dan di dalam bandar. Kerajaan tidak boleh hanya memperkenalkan inisiatif yang hanya sekadar *rebranding* daripada Kerajaan sebelum ini kerana perubahan yang besar perlu dilakukan bagi mendepani kenaikan kos pembinaan disebabkan kenaikan harga barang binaan.

Dasar Perumahan Negara (2018-2025) sendiri memperakui bahawa isu kemampuan memiliki rumah semakin ketara di kalangan rakyat dan impak kenaikan harga rumah yang mendadak turut dirasai golongan M40 selain B40. Inisiatif khas untuk menyediakan kemudahan rumah pertama pada harga di bawah RM200,000 dan ke bawah ini hendaklah dijadikan salah satu sasaran kajian semula Dasar Perumahan Negara dan memerlukan input dari pelbagai agensi dan Kementerian serta pihak bukan Kerajaan dan bukan dari satu Kementerian sahaja.

Isu kemampuan memiliki rumah pertama jika tidak ditangani akan mewujudkan generasi rakyat yang sentiasa menyewa tanpa mendapat peluang memiliki perumahan sendiri. Golongan generasi ini juga akan terus menjadi mangsa kepada harga harta tanah yang melambung akibat spekulasi harta tanah dan tanpa kawalan harga sehingga menjadikan harga di luar kemampuan sebenar golongan M40 dan B40. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan]

19. PR-1541-U(27)391

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan bersikap adil dalam mengamalkan kebebasan media di Malaysia. Kerajaan tidak seharusnya menjadikan Suruhanjaya Komunikasi Multimedia Malaysia (SKMM) sebagai alat politik untuk menyekat mana-mana isi kandungan media yang tidak 'pro' Kerajaan atau tidak sependapat dengan Kerajaan. YAB Perdana Menteri yang memerintah Kerajaan pada masa ini telah berikrar dalam manifestonya untuk memastikan hak kebebasan bersuara dan melindungi kebebasan media.

Namun, keadaan sebaliknya berlaku selepas beberapa bulan beliau membentuk Kerajaan. Lebih mendukacitakan, kebebasan media yang diwar-warkan Kerajaan hanyalah terhad kepada 'pro' Kerajaan sahaja, manakala parti pembangkang secara halus dikenakan sekatan kepada akses media. Mana-mana media rasmi Kerajaan mahupun swasta tidak diberi kebenaran untuk menyiarkan berita mengenai parti pembangkang mahupun pihak yang menentang Kerajaan.

Oleh hal demikian, Kerajaan digesa supaya berlaku adil dalam menyalurkan maklumat kepada rakyat. Tindakan ini adalah penting untuk memastikan hak kebebasan media tidak dicabul sewenang-wenangnya oleh pihak-pihak tertentu. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Komunikasi]

20. PR-1541-U(27)392

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan mengkaji semula kawasan masuk dan keluar sempadan Malaysia-Thailand di Wang Kelian, Perlis. Sebelum ini, penduduk kedua-dua negara boleh menikmati kemudahan bergerak sehingga dua kilometer tanpa menggunakan pasport atau pas sempadan pada hari minggu.

Kuatuasa itu pernah dibuat bermula tahun 1993 hingga 2015. Akan tetapi, penarikan semula kemudahan kebebasan bergerak ini telah dibuat pada tahun 2015 kerana penemuan rangka manusia mangsa sindiket pemerdagangan manusia yang dipercayai etnik Rohingya.

Susulan itu, Wang Kelian menjadi pekan mati hingga kini. Kerajaan Negeri Perlis cuba membangunkan semula kawasan pelancongan di Wang Kelian, namun ianya tidak semeriah dahulu.

Justeru itu, Kerajaan diharapkan dapat mengkaji dan mempertimbangkan semula untuk memberi kemudahan bergerak di antara kedua-dua negara seperti sebelum ini. Dengan kemudahan tersebut, ianya akan dapat menjana semula perkembangan ekonomi khususnya buat penduduk tempatan yang sebelum ini amat rancak sebelum ditutup sepenuhnya pada tahun 2015. Semasa adanya 'Free Flow' ini, Wang Kelian merupakan satu destinasi pelancongan yang amat meriah dan telah memberi ruang kepada peniaga-peniaga kecil di Perlis dan juga Selatan Thailand menambahkan pendapatan mereka. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Dalam Negeri]

21. PR-1541-U(27)393

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan mengkaji semula dasar sedia ada yang berkaitan Warisan Arkeologi Negara dan merangka satu pelan tindakan khusus bagi memartabatkan Warisan Arkeologi Negara yang ditemukan. Penemuan-penemuan arkeologi seperti artifak tembikar, seramik, lukisan purba, rangka manusia purba dan lain-lain artifak amat penting untuk dihayati dan dipelajari kerana data yang dihasilkan dapat membantu merungkai persoalan-persoalan tentang perkembangan hidup dan tamadun manusia silam.

Malahan, ia juga boleh dijadikan sebagai salah satu sumber rujukan pensejarahan negara yang utama. Akan tetapi masih banyak lagi tapak-tapak penemuan arkeologi yang ditemukan tidak dikaji sepenuhnya kerana beberapa faktor terutamanya kekangan kewangan hingga menyebabkan kebanyakannya tapak tersebut ditinggalkan tanpa sebarang kajian menyeluruh mahupun pemeliharaan khusus.

Oleh yang demikian, Kerajaan melalui Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC) wajar mengkaji dan merangka satu pelan tindakan bagi memartabatkan Warisan Arkeologi Negara yang ditemukan supaya tapak-tapak arkeologi tersebut dapat dijadikan sebagai subjek kebanggaan dan identiti negara yang berbilang kaum dan agama yang boleh dihayati dan diambil iktibar.

MOTAC amnya boleh mengambil contoh kerangka tindakan daripada negara lain seperti China, Korea, Jepun dan Turki tentang kaedah-kaedah kajian, pemeliharaan dan pemuliharaan yang telah mereka berjaya lakukan melalui kerjasama strategik antara negara.

Hal ini juga sekaligus akan dapat menangani isu kemerosotan minat generasi muda terhadap Sejarah kerana generasi ini dilihat lebih cenderung untuk mengikuti perkembangan teknologi digital dan hiburan. Pembentukan generasi muda yang bakal menjadi pemimpin negara amat penting melalui pendekatan sejarah ini agar semangat kenegaraan atau cinta akan negara itu dapat dipupuk sebaiknya. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya]

22. PR-1541-U(27)394

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan menyegerakan kelulusan dan penyaluran peruntukan pembangunan infrastruktur dan kemudahan terutamanya melibatkan penurapan tar di jalan-jalan yang menghubungkan laluan ke perkampungan Orang Asli dan memperbanyakkan pemasangan lampu jalan di Nenggiri, Kelantan.

Dalam Pilihan Raya Kecil (PRK) Dun Nenggiri baru-baru ini, pihak Kerajaan telah mengetahui bahawa kawasan tersebut memerlukan peruntukan pembangunan infrastruktur dan kemudahan yang menyeluruh khsususnya di kawasan perkampungan Orang Asli seperti Pos Gob, Pos Tohoi, Pos Simpor dan Pos Pasik.

Oleh yang demikian, Kerajaan melalui Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah (KKDW) wajar mengambil perhatian dan tindakan segera terhadap kekurangan infrastruktur dan kemudahan di kawasan perkampungan Orang Asli di Nenggiri Kelantan kerana mereka juga adalah sebahagian daripada rakyat negara ini yang mempunyai hak untuk menikmati segala kemudahan yang disediakan kerajaan. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Kemajuan Desa dan Wilayah]

23. PR-1541-U(27)395

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan Persekutuan melaksanakan pembayaran royalti petroleum kepada negeri Terengganu dan Kelantan sebagai komitmen dalam memastikan pengagihan hasil petroleum yang adil dan saksama.

Tuntutan ini adalah selaras dengan hak rakyat dan negeri sebagaimana termaktub dalam Akta Kemajuan Petroleum 1974. Kedudukan pelantar minyak juga bersetentang dengan kawasan perairan negeri Terengganu dan Kelantan. Prinsip Federalisme perlu dihormati dan dipatuhi Kerajaan Persekutuan dengan menunaikan hak yang dituntut oleh rakyat di kedua-dua negeri tersebut. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Kewangan]

24. PR-1541-U(27)396

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa supaya Kerajaan Persekutuan melaksanakan pembayaran Wang Ehsan kepada negeri-negeri di bawah pentadbiran Pembangkang. Pembangunan seimbang antara wilayah amat penting agar rakyat menikmati kemudahan infrastruktur dan kemudahan yang setara. Bantuan Wang Ehsan ini akan dapat membantu negeri-negeri tersebut melaksanakan agenda pembangunan dan kesejahteraan rakyat amnya. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Perdana Menteri]

25. PR-1541-U(27)397

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan ini menggesa Kerajaan Persekutuan memberikan sepenuh perhatian kepada Beting Patinggi Ali, yang juga dikenali sebagai Luconia Shoals, terletak di perairan Sarawak dan merupakan sebahagian daripada Zon Ekonomi Eksklusif (EEZ) Malaysia. Isu pencerobohan oleh kapal dan pesawat asing, terutamanya dari China telah menjadi persoalan rakyat memandangkan ia berkaitan dengan kedaulatan negara dan kepentingan awam. Sejak tahun 2013, Malaysia telah melaporkan pencerobohan berulang oleh kapal Pengawal Pantai China (CCG) di kawasan ini. Tuntutan China terhadap Beting Patinggi Ali dianggap tidak berasas kerana lokasi geografi kawasan tersebut yang lebih dekat dengan pantai Malaysia (84 nautica miles dari Miri) berbanding dengan tanah besar China (sekitar 1000 nautica miles).

Walaupun Malaysia menganggap Beting Patinggi Ali sebagai miliknya, Kerajaan masih berpendirian terdapat tuntutan bertindih dengan China. China menuntut sebagian besar wilayah di Laut China Selatan berdasarkan garis sembilan dash yang mereka tetapkan, yang telah ditolak oleh Mahkamah Permaianan Tetap (PCA) pada tahun 2016. Keputusan PCA ini memberikan Malaysia posisi yang lebih kuat untuk menegaskan haknya di kawasan tersebut.

Untuk memastikan kedaulatan ke atas Beting Patinggi Ali, Malaysia perlu meningkatkan lagi kehadiran aset ketenteraan di kawasan tersebut bagi mengukuhkan tuntutan negara terhadap pulau tersebut dan mempergiatkan keberadaan Malaysia di pulau berkenaan. Mohon kerajaan untuk lebih tegas dalam pendiriannya di mana isu Beting Patinggi Ali adalah hak mutlak Malaysia sepetimana termaktub dalam Konvensi Bangsa-Bangsa Bersatu tentang Hukum Laut (UNCLOS) dan bukannya tuntutan bertindih dengan mana-mana negara asing. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Pertahanan]

26. PR-1541-U(27)398

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan ini menggesa Kerajaan Persekutuan memberikan hak royalti kepada negeri Kelantan yang tidak dibayar oleh Kerajaan Persekutuan sering kali menjadi perdebatan hangat, terutamanya berkaitan dengan alasan "lebih 3 batu nautika". Kelantan, sebagai salah satu negeri pengeluar minyak di Malaysia, telah lama menuntut hak royalti minyak yang sepatutnya diterima. Namun, Kerajaan Persekutuan berpendapat bahawa Kelantan tidak layak menerima royalti tersebut kerana kedudukan telaga minyak yang terletak lebih dari tiga batu nautika dari pesisir pantai negeri tersebut.

Kerajaan Persekutuan perlu menyemak atau meminda kembali istilah "tiga batu nautika" yang tidak pernah dinyatakan dalam perjanjian asal dengan Petronas. Berpendapat bahawa Akta 144 tidak menetapkan jarak tertentu untuk hak milik telaga minyak. Tambahan lagi, Telaga minyak yang dimiliki Kelantan terletak kira-kira 80 batu nautika dari pesisir pantai, dan terdapat dakwaan bahawa telaga-telaga ini berada dalam kawasan yang dipertikaikan antara Kelantan dan Terengganu. Ini menimbulkan persoalan mengenai keadilan dan keseragaman dalam pembayaran royalti, terutama apabila negeri-negeri lain seperti Terengganu menerima royalti walaupun telaga mereka juga terletak jauh dari pantai.

Dicadangkan penubuhan jawatankuasa bebas yang terdiri daripada wakil Kerajaan negeri, Kerajaan Persekutuan dan pakar undang-undang untuk meneliti semula perjanjian royalti dan isu-isu berkaitan. Ini dapat memastikan bahawa semua pihak terlibat dalam proses perbincangan yang adil dan terbuka serta mencari penyelesaian yang memuaskan kedua-dua belah pihak. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Menteri Kewangan]

27. PR-1541-U(27)399

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kasim [Arau] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan ini menggesa Kerajaan Persekutuan untuk mempertimbangkan pembinaan jalan sempadan antara Malaysia dan Indonesia, khususnya di kawasan Sabah dan Kalimantan ini adalah penting untuk pelbagai aspek yang melibatkan ekonomi, keselamatan, dan pembangunan infrastruktur yang akan memulangkan hasil lumayan kepada Malaysia. Didapati bahawa jalan sempadan Malaysia – Indonesia ini akan meningkatkan kebolehcapaian antara kedua-dua negara, memudahkan pergerakan barang dan perkhidmatan. Ini akan merangsang aktiviti ekonomi di kawasan sempadan seperti Kalabakan dan Serudong, serta meningkatkan peluang perniagaan bagi penduduk tempatan.

Diingatkan, dengan pemindahan ibu negara Indonesia ke Kalimantan Timur (Nusantara), terdapat potensi besar untuk pertumbuhan ekonomi di kawasan sempadan. Pembinaan jalan akan membolehkan Sabah manfaatkan perkembangan ini dengan lebih baik, termasuk dalam sektor pelancongan dan perdagangan rentas sempadan. Jalan sempadan ini dapat menghubungkan kampung-kampung pedalaman dengan bandar-bandar utama, memudahkan akses kepada pendidikan, kesihatan, dan peluang pekerjaan bagi penduduk di kawasan terpencil.

Pembinaan jalan sempadan Malaysia – Indonesia juga berpotensi memperkuuhkan hubungan sosial dan budaya antara masyarakat di kedua-dua negara. Ini termasuk pertukaran budaya melalui pelbagai aktiviti sosial dan ekonomi yang dapat dijalankan lebih mudah dengan adanya infrastruktur yang baik. Memohon pihak Kerajaan mengambil tindakan dengan kadar segera."

[Perdana Menteri]

28. PR-1541-U(27)376

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk segera memperbaharui dasar insentif kenderaan diesel komersial menerusi penetapan piawaian Euro 5 sebagai keperluan minimum menjelang tahun 2026 bagi menggalakkan peralihan yang lebih pantas terhadap penggunaan teknologi rendah emisi dan secara tidak langsung menyumbang sebagai penyelesaian jangka panjang dalam menjaga kualiti udara negara.

Pada ketika ini, negara-negara jiran telah mula mengorak langkah lebih ke hadapan seperti Singapura yang telah lama beralih kepada penggunaan Euro 6 dan Thailand yang menerapkan Euro 5 sebagai piawaian minimum sedangkan Malaysia hanya melaksanakan piawaian Euro 4 mulai Januari 2025 dengan pemberian insentif 50 peratus kepada semua kenderaan yang memenuhi piawaian tersebut.

Ketinggalan ini ternyata menjelaskan daya saing Malaysia di peringkat serantau di samping meningkatkan risiko kesihatan sejagat akibat pelepasan nitrogen oksida dan zarah halus.

Kerajaan wajar mempercepatkan peralihan ini bagi memastikan pengurangan pelepasan bahan pencemar selaras dengan Peraturan-Peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Kawalan Kandungan Bahan Api Petrol dan Diesel) 2007. Penguatkuasaan yang ketat dan sokongan infrastruktur yang lebih baik menerusi kerjasama rapat Kerajaan bersama pemain industri perlu disinergikan untuk memastikan peralihan ini kelak berjalan lancar."

[Menteri Sumber Asli dan Kelestarian Alam]

29. PR-1541-U(27)377

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk segera mengkaji semula kadar pelepasan cukai untuk individu dan tanggungan yang kini masih berjumlah RM9,000 dan tidak pernah disemak sejak tahun 2010.

Setelah 15 tahun berlalu, inflasi telah meningkat dengan ketara dan amaun tersebut tidak lagi realistik jika dibandingkan kos sara hidup pada hari ini. Atas pertimbangan tersebut, Kerajaan wajar menaikkan amaun pelepasan diri dan tanggungan ke RM12,000 yang bersamaan dengan RM1,000 setiap bulan, bagi menggambarkan senario serta realiti sebenar kehidupan rakyat Malaysia pada hari ini.

Malah dengan peningkatan amaun pelepasan cukai untuk individu dan tanggungan ini secara tidak langsung akan membantu golongan B40 dan M40 yang amat terkesan dengan inflasi dan seterusnya mencerminkan keprihatinan Kerajaan dalam mengurangkan beban rakyat."

[Menteri Kewangan]

30. PR-1541-U(27)378

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk memartabatkan pengamalan Rukun Negara dalam menjadi tonggak identiti, perpaduan dan keutuhan rakyat Malaysia.

Mutakhir ini, negara disajikan dengan berita dan laporan mengenai kes-kes penyebaran ucapan kebencian, penghinaan dan provokasi yang berbaur perkauman, ketegangan kaum, penipuan dan penegasan unsur-unsur subversif yang berpotensi mencetuskan ketegangan antara kaum dan agama di Malaysia menerusi pengguna di platform media sosial.

Media sosial hari ini juga kian dipenuhi dengan lambakan sikap ketidaksopanan dan kebiadaban dalam perbincangan sehingga menjadi seperti satu kelaziman untuk para pengguna media sosial menggunakan bahasa kasar, lucu malah menyerang peribadi antara satu sama lain sehingga mengabaikan nilai kesopanan.

Hal ini mencerminkan kelemahan penghayatan nilai serta elemen Rukun Negara itu sendiri dalam kalangan rakyat Malaysia dan justeru itu, menjadi tanggungjawab Kerajaan untuk mewujudkan sebuah mekanisme yang lebih berkesan dalam menyuburkan pembudayaan setiap prinsip yang terkandung di dalam Rukun Negara sebagai penawar bagi menangani gejala kebejatan akhlak sebegini di platform media sosial. "

[Menteri Perpaduan Negara]

31. PR-1541-U(27)379

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk mengkaji semula cukai korporat Malaysia yang sehingga kini adalah antara yang tertinggi di Asia Tenggara iaitu sebanyak 24 peratus berbanding negara-negara jiran lain seperti, Singapura (17 peratus), Brunei (18.5 peratus), Cambodia (20 peratus), Vietnam (20 peratus), Thailand (20 peratus), dan Indonesia sekitar 21 peratus.

Perbandingan ini semakin jelas jika dilihat dengan situasi kadar cukai Amerika Syarikat (AS). Pada tahun 2016, cukai korporat mereka adalah sekitar 35 peratus, namun kini cukai korporat mereka telah turun sehingga 21 peratus manakala Malaysia kekal pada kadar sama iaitu 24 peratus sehingga sekarang.

Kadar cukai korporat yang tinggi ini ternyata melemahkan daya saing Malaysia untuk bersaing dengan negara-negara jiran bagi menarik tumpuan pelabur untuk melabur di sini.

Oleh yang demikian, Kerajaan perlu merangka satu kajian yang lebih komprehensif bagi menurunkan kadar cukai korporat ini agar setanding dengan kadar serantau untuk menjadikan Malaysia lebih kompetitif serta berdaya maju dalam meraih tumpuan pelabur antarabangsa yang akhirnya akan menguntungkan negara, peniaga dan rakyat jelata. "

[Menteri Kewangan]

32. PR-1541-U(27)380

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk memastikan kenaikan caj perubatan di hospital dan klinik swasta yang semakin mendapat perhatian di kebanyakan negara termasuk di Malaysia segera ditangani dengan baik oleh Kerajaan memandangkan implikasinya yang besar kepada para pesakit serta sistem kesihatan negara secara keseluruhannya.

Pelbagai faktor mendorong kepada isu ini dengan antaranya ialah kadar caj konsultasi doktor (GP) swasta yang dikawal oleh Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta (PHFSA) 1998 tidak pernah mengalami sebarang perubahan selama lebih 32 tahun dan menyebabkan pihak terbabit terpaksa menaikkan caj kos operasi yang semakin meningkat, termasuk sewa premis, kos utiliti, peralatan perubatan serta perbelanjaan berkaitan teknologi dan sumber manusia telah meletakkan tekanan besar ke atas klinik swasta.

Situasi tersebut juga diburukkan lagi oleh isu berkaitan Pentadbir Pihak Ketiga (TPA) yang menguruskan pembayaran bagi pesakit yang mempunyai insurans kesihatan yang turut mengalami kenaikan.

Oleh yang demikian, Kerajaan digesa untuk meminda Akta Perkhidmatan Hospital Swasta bagi menetapkan kadar maksimum bagi caj rawatan selain konsultasi doktor, seperti caj penginapan dan penggunaan alat perubatan selain memperkenalkan sistem tiering seperti penarafan hotel bagi membezakan hospital berdasarkan tahap perkhidmatan, membolehkan syarikat insurans menawarkan pelbagai pakej berdasarkan akses kepada hospital tertentu, sesuai dengan kemampuan pelanggan serta mempergiat inisiatif di bawah kerjasama awam dan swasta bagi menyediakan rawatan mampu milik kepada golongan berpendapatan rendah. "

[Menteri Kesihatan]

33. PR-1541-U(27)381

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk mempertimbangkan semula keputusan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) yang menjual hampir 10 peratus kepentingan saham ketika harga rendah selepas Disember 2022, sedangkan KWSP telah lama merancang untuk menambah lebih banyak saham Malaysia Airports Holdings Bhd (MAHB) untuk menswastakannya.

Pada 29 November 2022, KWSP telah memiliki 259,917,492 saham iaitu sekitar 15.67 peratus di dalam MAHB dan dalam tempoh satu tahun, KWSP telah menjual 163,363,080 saham, atau hampir 10 peratus kepentingan pada harga sekitar RM6.74 hingga RM7.70 sesaham. Manakala pada 28 Disember 2023 pula, akhirnya KWSP hanya memiliki 96,554,412 saham atau 5.79 peratus sahaja.

Penjualan sebegini besar dalam tempoh singkat tidak pernah berlaku sebelum ini dan ini menimbulkan persoalan mengapa saham tersebut dijual pada harga rendah tetapi dibeli semula pada harga RM11.00 dengan implikasinya ialah KWSP akan terpaksa membayar tambahan sebanyak RM539 juta sehingga RM696 juta bagi membeli balik saham tersebut.

Justeru itu, Kerajaan digesa untuk mempertimbang dan mengkaji semula keputusan ini dengan lebih berhati-hati memandangkan perkara ini telah menimbulkan keresahan awam kerana membabitkan dana 16.1 juta rakyat Malaysia yang merupakan pencarum KWSP. "

[Menteri Kewangan]

34. PR-1541-U(27)382

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk kembali mempertimbangkan pelaksanaan Cukai Barang dan Perkhidmatan (GST). Dengan mengambil kira implikasi ekonomi Malaysia yang pada masa ini berada pada tahap yang agak baik serta kestabilan Kerajaan Perpaduan pimpinan YAB Perdana Menteri yang semakin mengukuh, telah ramai pihak termasuklah penganalisis bank berpendapat sekarang adalah masa yang tepat untuk Kerajaan memperkenalkan semula GST.

Menerusi GST, Kerajaan berpotensi untuk meluaskan lagi asas cukai bagi mengurangkan defisit fiskal, mewujudkan ruang utama untuk pelaburan infrastruktur serta menghasilkan peluang bagi mengawal hutang negara dengan lebih baik. Malah, dengan pelaksanaan berperingkat e-invois bermula 1 Ogos 2024, yang juga merupakan antara komponen GST, telah memberikan ruang yang baik untuk Kerajaan melaksanakan kembali GST.

Malaysia tidak harus tertinggal di belakang negara Asia Tenggara lain yang telah melaksanakan GST seperti Indonesia yang melaksanakan Value Added Tax (VAT) pada 1985, Thailand pada tahun 1992 dan Singapura pada 1994 selain GST ini telah dilaksanakan di lebih 170 negara.

Kerajaan boleh menstrukturkan semula GST dengan lebih kemas melalui kerangka dasar yang komprehensif meliputi semua barang dan perkhidmatan dengan sesetengah barang boleh dikecualikan, selain satu kadar cukai yang dianggap positif. "

[Menteri Kewangan]

35. PR-1541-U(27)383

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk menimbangkan pengecualian daripada pengeluaran e-Invois kepada Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS) yang mempunyai jualan tahunan di bawah RM500,000 berbanding ketetapan semasa Kerajaan iaitu pengecualian untuk peniaga yang mencatatkan jualan tahunan bawah RM150,000 menjelang pelaksanaan menyeluruh e-Invois bermula 1 Julai 2025.

Pelaksanaan e-Invois ini ternyata telah mewujudkan kebimbangan dalam kalangan para pemain PMKS yang terpaksa menghadapikekangan kos berikutan perbelanjaan yang tinggi bagi menyediakan sistem pengeluaran serta penyelenggaraan e-Invois di samping risiko margin keuntungan yang rendah.

Peningkatan siling pengecualian e-Invois kepada RM500,000 adalah lebih relevan seperti mana yang pernah dilakukan oleh Kerajaan ketika melaksanakan Cukai Barang dan Perkhidmatan (GST) sebelum ini dan sekaligus mengurangkan beban lebih banyak segmen pemain PMKS seperti pengusaha yang bermiaga dari rumah, ibu tunggal dan peniaga luar bandar yang terpaksa menanggung bebanan implikasi kos yang tinggi.

Oleh yang demikian, Kerajaan disaran untuk mempertimbangkan syor peningkatan pengecualian kepada RM500,000 ini bagi mengurangkan keresahan pemain PMKS dengan pelaksanaan e-Invois yang sebenarnya boleh dielakkan sekiranya Kerajaan memperkenalkan semula GST. "

[Menteri Kewangan]

36. PR-1541-U(27)373

Dato' Sri Dr. Wee Jeck Seng [Tanjung Piai] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk melaksanakan kajian secara holistik dan komprehensif bagi menghasilkan benih padi yang berkualiti serta mampu bertahan dalam keadaan perubahan cuaca ekstrem di Malaysia.

Kebelakangan ini perubahan iklim yang ketara telah menjelaskan hasil pengeluaran padi tempatan sebanyak 83,408 tan metrik bersamaan 5.84 juta 10 kilogram pek beras disebabkan oleh musim tengkujuh dan banjir. Penjadualan penanaman padi amat terdedah dengan bencana banjir di musim tengkujuh pada hujung tahun manakala musim penanaman semula padi pada awal tahun pula berisiko diancam keadaan cuaca panas melampau yang perlu diatasi dengan kadar segera.

Sehubungan itu, pihak Kerajaan perlu mengambil langkah yang lebih tegas dan efisien dalam menangani isu ini yang bukan sahaja bagi mempercepatkan pengagihan benih padi kepada pesawah supaya jadual penanaman padi tidak terganggu, malah pihak Kerajaan juga perlu membuat kajian yang teliti bagi menghasilkan benih padi yang lebih berdaya tahan dengan perubahan iklim di Malaysia."

[Menteri Pertanian dan Keterjaminan Makanan]

37. PR-1541-U(27)375

Dato' Sri Dr. Wee Jeck Seng [Tanjung Piai] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan untuk menjalankan penelitian semula terhadap kajian bagi persediaan serta perancangan pelan pembangunan pendidikan jangka panjang bagi negara.

Mutakhir ini, kita telah dikhaskan pelbagai peristiwa yang menimbulkan kegusaran masyarakat terhadap ketandusan pembangunan modal insan negara ini terutamanya terhadap generasi baharu yang merupakan generasi yang bakal memimpin dan mentadbir negara tercinta satu hari nanti.

Situasi ini diburukkan lagi dengan statistik kegagalan para pelajar untuk menduduki Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) yang hampir setiap tahun mencapai angka yang membimbangkan sehingga mencetuskan kebimbangan. Sejauh mana keseriusan generasi muda ini menilai kepentingan mendapatkan pendidikan untuk membina kehidupan yang lebih baik.

Dalam keadaan negara serantau yang kian pesat membangun, kesediaan dalam melahirkan modal insan menjadi sangat kritikal terutamanya bagi melahirkan generasi yang mampu berdaya saing dan mendepani cabaran serta persaingan dengan negara-negara serantau.

Oleh yang demikian, Kerajaan perlu mengambil pendekatan berstrategi menerusi pembangunan semula pelan pembangunan pendidikan yang lebih efisien bagi memastikan negara kita mampu untuk melahirkan pakej modal insan yang lengkap dan mampu berdaya saing."

[Menteri Pendidikan]

38. PR-1541-U(27)374

Kapten Dato' Dr. Zulkafperi bin Hanapi (Bersara) [Tanjong Karang] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan ini menggesa Kerajaan supaya melaksanakan segera Skim Pembiayaan Kesihatan Kebangsaan demi kepentingan kesejahteraan rakyat serta kemapanan dan kelestarian KKM itu sendiri.

Situasi semasa menunjukkan KKM sangat terbeban dengan belanja mengurus yang sangat tinggi iaitu sehingga 85.07% atau RM38 bilion daripada bajet keseluruhan KKM dan hanya 14.9% yang diperuntukkan untuk bajet pembangunan maka keadaan ini sangat tidak sihat untuk kemapanan dan kelestarian KKM itu sendiri.

Kelemahan, ketidakmampuan dan kegagalan KKM terlihat jelas dengan segala masalah-masalah yang sentiasa menjadi rungutan rakyat dan juga sering diangkat oleh ramai Ahli-ahli Parlimen - seperti kekurangan jururawat, kekurangan doktor dan doktor pakar serta masalah doktor kontrak, Kekurangan ambulans, ketiadaan ubat, alat-alat perubatan terlalu lama, klinik-klinik daif, hospital yang berumur lebih 50 tahun, hospital yang sesak, tiada sistem komputer, pesakit terpaksa menunggu terlalu lama.

Ketahuilah permasalahan dan segala kelemahan KKM ini sebenarnya adalah manifestasi darikekangan fiskal KKM itu sendiri. Keupayaan KKM dengan 14.9% bajet untuk Pembangunan adalah sangat-sangat terbatas dan ini boleh menyebabkan kualiti dan mutu perkhidmatan KKM terjejas dan terus dipersoalkan rakyat.

Dengan situasi begini adalah diharapkan penyelesaian segera dan menyeluruh dengan menubuhkan Jawatankuasa Bertindak bagi melaksanakan segera Skim Pembiayaan Kesihatan Kebangsaan."

[Menteri Kesihatan]

39. PR-1541-U(27)400

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan menerima kewujudan Seksyen (1) Perkara 112C Bahagian 4 Jadual Kesepuluh dan Seksyen (2) Bahagian 4 Jadual Kesepuluh dalam Perlembagaan Persekutuan serta penguatkuasaannya dan menerima hakikat bahawa hak ini adalah hak-hak Perlembagaan Rakyat Sabah.

Menerima juga hakikat bahawa kekeliruan dalam pelaksanaan hak-hak perlembagaan ini dan bahawa selama 44 tahun (1974 – 2018), kadar pemberian khas di bawah peruntukan tersebut gagal dikaji oleh Kerajaan Persekutuan.

Memperakui langkah-langkah yang telah diambil oleh pihak Kerajaan selepas penubuhan Kerajaan Pakatan Harapan 2018 sehingga kini iaitu bermula dengan menaikkan pemberian kepada RM53.4 juta, kemudian dinaikkan Kerajaan Perikatan Nasional ke RM125.6 juta, pada tahun 2023, dan kemudian Kerajaan Madani naikkan kepada RM300 juta dan baru-baru ini dinaikkan lagi kepada RM600 juta.

Dan menerima hakikat bahawa semua langkah-langkah ini bersifat sementara (interim) sebelum Kerajaan Sabah dan Kerajaan Persekutuan untuk melaksanakan hak Perlembagaan Rakyat Sabah sepenuhnya.

Menerima hakikat bahawa pelaksanaan ini mengambil masa begitu panjang sehingga sekarang iaitu negara Malaysia sudah berusia 61 tahun. Maka, Tuaran ingin mengusulkan supaya Dewan yang mulia ini membuat Keputusan untuk melaksanakan Hak Perlembagaan Rakyat Sabah ini secara tuntas termasuk meminda perkara 97(1) Perlembagaan Malaysia untuk membolehkan kerajaan Sabah memungut 40% daripada pungutan hasil Persekutuan daripada Sabah secara langsung."

[Perdana Menteri]

40. PR-1541-U(27)401

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan Menerima Sejarah perang saudara di Selatan Filipina pada awal 70-an yang mengakibatkan ribuan pelarian perang dari Filipina melarikan diri ke Sabah. Menerima hakikat bahawa Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) melalui Suruhanjaya Tinggi Persekutuan Bangsa-Bangsa Bersatu Untuk Pelarian (UNHCR) telah turun padang dan membantu pelarian ini dengan mewujudkan sekurang-kurang lima (5) skim penempatan pelarian di Sabah (Telipok, Kinarut, Kampung Bahagia Sandakan, Kampung Selamat Semporna dan Kampung Hidayat Tawau).

Dan menerima hakikat Kerajaan Sabah telah bekerjasama dengan UNHCR sehingga mewujudkan sebuah bahagian di Jabatan Ketua Menteri untuk menguruskan penempatan UNHCR ini.

Menerima juga hakikat apabila setelah UNHCR menyerahkan penempatan ini kepada Federal Task Force di bawah Majlis Keselamatan Negara, terdapat kecelaruan dari segi urus tadbir pelarian perang Filipina di Sabah, sehingga penempatan mereka telah bercampur aduk dengan mereka yang bukan pelarian yang menyebabkan banyak masalah dari segi urus tadbir kewarganegaraan dan pelbagai aspek bantuan kemanusiaan.

Menerima hakikat bahawa pelarian perang Filipina ini telah diberi pelbagai dokumen bermula dengan kad burung-burung, kad benci dan selepas itu dokumen IMM13 sehingga sekarang. Menerima juga hakikat bahawa pelbagai pendekatan untuk menaik taraf bentuk dan cara pengeluaran dokumen ini telah banyak dipolitikkan dan akhirnya kini tidak ada kata putus apakah dokumen baru yang diberikan kepada golongan pelarian perang Filipina ini.

Menerima juga hakikat bahawa satu Suruhanjaya Siasatan Diraja telah ditubuhkan oleh Parlimen Malaysia mencari penyelesaian tuntas terhadap kehadiran golongan pelarian perang Filipina di Sabah, namun itu pun telah gagal memberi apa-apa penyelesaian, Malah ramai yang menganggap langkah ini sebagai mainan politik semata-mata.

Oleh sebab itu, Tuaran mengesyorkan supaya Dewan yang mulia ini membahaskan masalah pelarian perang Filipina dengan mengambil kira bagaimanakah masa depan mereka yang kini sudah tiga generasi beranak pinak di Sabah sehingga Kerajaan dapat mengambil tindakan yang tegas sebelum masalah ini menjadi lebih besar yang boleh menggugat kestabilan dan kedaulatan negara."

[Perdana Menteri]

41. PR-1541-U(27)402

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan Menerima hakikat bahawa kos pembekalan elektrik (penjanaan, penghantaran dan pengagihan) di Sabah adalah lebih tinggi daripada kadar jualan seunit elektrik menyebabkan Sabah Electricity Sdn. Bhd (SESB) mengalami kerugian dan terpaksa bergantung kepada subsidi sokongan tarif (TSS) daripada Persekutuan dengan kadar RM850 juta setahun.

Menerima juga hakikat bahawa Kerajaan perlu mengambil langkah-langkah bagi memastikan penjanaan elektrik mencapai 40% rizab margin dan kos pembekalan elektrik berada di bawah paras jualan untuk mengurangkan beban Kerajaan Persekutuan dalam menampung subsidi sokongan tarif (TSS).

Oleh itu, maka dengan ini Tuaran mengesyorkan agar Dewan yang mulia ini dapat membahaskan langkah-langkah yang boleh diambil sehingga Kerajaan dapat mencari jalan penyelesaian yang tepat untuk menstabilkan bekalan elektrik di Sabah."

[Menteri Peralihan Tenaga dan Transformasi Air]

42. PR-1541-U(27)403

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan Menerima hakikat bahawa import makanan negara masih lagi tinggi termasuklah makanan ternakan.

Dan menerima hakikat bahawa tanah yang masih luas untuk dimajukan sebagai tanah pertanian terdapat di Sabah dan Sarawak.

Menerima juga hakikat infrastruktur perhubungan masih lagi pada tahap yang rendah menyebabkan pelbagai usaha untuk meningkatkan keterjaminan makanan terhalang.

Maka itu, Tuaran mengusulkan agar Dewan yang mulia ini ditangguhkan untuk membincangkan langkah-langkah dalam mengatasi dan menaik taraf jalan-jalan pertanian di Sabah dan Sarawak."

[Menteri Pertanian dan Keterjaminan Makanan]

43. PR-1541-U(27)404

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan Menerima Hakikat bahawa kawal selia bekalan elektrik di Sabah telah pun diserahkan kepada Kerajaan Sabah daripada Kerajaan Persekutuan selepas Kelulusan Rang Undang-Undang Pihak Berkuasa Tenaga Boleh Baharu (Pindaan) 2023 (Akta 725) dan Rang Undang-Undang Pihak Berkuasa Pembangunan Tenaga Lestari (Pindaan) 2023 (Akta 726) dalam Dewan Rakyat pada 2023.

Menerima hakikat penyerahan kawal selia telah dimuktamadkan selepas Dewan Undangan Negeri (DUN) Sabah meluluskan tiga Rang Undang-Undang Perlembagaan Negeri Sabah pada 3 Januari 2024 berkaitan pengambilalihan kuasa kawal selia bekalan elektrik daripada Kerajaan Persekutuan membabitkan RUU Bekalan Elektrik 2024, Tenaga Boleh Baharu 2024 dan RUU Suruhanjaya Tenaga Sabah (Pindaan) 2024.

Dan menerima hakikat bahawa kawal selia bekalan elektrik di Sabah kini berada di bawah Suruhanjaya Tenaga Sabah (ECoS), manakala Wilayah Persekutuan Labuan masih di bawah seliaan Suruhanjaya Tenaga (ST) Malaysia.

Menerima juga hakikat bahawa Syarikat Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB) merupakan satu-satunya Syarikat utiliti yang membekalkan tenaga elektrik kepada Wilayah Sabah dan wilayah Persekutuan Labuan.

Dan menerima hakikat bahawa geografi Labuan adalah lebih dekat dengan Sabah berbanding dengan Semenanjung Malaysia.

Justeru, Tuaran mengesyorkan agar Dewan yang mulia ini ditangguhkan bagi membuat keputusan pemindahan kawal selia bekalan elektrik Labuan daripada ST kepada ECoS bagi memudahkan pemantauan, meningkatkan kecekapan pengurusan serta mempermudahkan segala urusan dan menjimatkan kos."

[Menteri Peralihan Tenaga dan Transformasi Air]

44. PR-1541-U(27)405

Datuk Seri Panglima Madius Tangau [Tuaran] akan mencadangkan :

"Bahawa Dewan Rakyat ini menggesa Kerajaan Menerima hakikat Sejarah bahawa Pulau Labuan diserahkan oleh Kerajaan Sabah menjadi Wilayah Persekutuan dengan niat suci untuk tujuan membangunkan Labuan dengan pesat.

Menerima hakikat Kerajaan Persekutuan telah gagal membangunkan Labuan termasuk menyediakan utiliti bekalan air dan elektrik.

Menerima hakikat bahawa rakyat Labuan adalah juga rakyat Sabah yang masih terikat dengan adat istiadat Sabah dan oleh itu masih lagi memerlukan perkhidmatan sistem Mahkamah Anak Negeri dan seterusnya memerlukan bimbingan dan perkhidmatan di pelbagai agensi Kerajaan Sabah.

Menerima hakikat bahawa penyerahan Labuan sebagai Wilayah Persekutuan telah dibuat tanpa mengambil kira kesan terhadap persempadanan Sabah.

Dan menerima hakikat penyerahan Labuan sebagai Wilayah Persekutuan tidak diberi pampasan walau satu sen pun kepada Sabah.

Menerima hakikat bahawa Pulau Labuan terlalu dekat dengan Sabah dan penduduk serta rakyat Labuan mempunyai ikatan yang sangat kuat dengan penduduk Sabah.

Maka dengan itu, Tuaran menyusulkan di Dewan yang mulia ini agar Kerajaan Persekutuan mengembalikan semula Labuan kepada Sabah."

[Perdana Menteri]

RISALAT-RISALAT YANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT
(DEWAN RAKYAT)

<u>TAHUN</u>	<u>RISALAT/DOKUMEN</u>	<u>TARIKH</u>
<u>2025</u>		<u>DIBENTANGKAN</u>
CMD. 4	Laporan Ketua Audit Negara 1/2025 mengenai Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Tahun 2023	24 Februari 2025

**UCAPAN-UCAPAN
(PERATURAN MESYUARAT 17)
(KAMAR KHAS)

Ahli Yang Berucap	Tajuk Ucapan	Menteri Yang Bertanggungjawab
YB Dr. Mohammed Taufiq bin Johari (Sungai Petani)	1. Isu Berkaitan Perkhidmatan Kesihatan di Hospital Sultan Abdul Halim Sungai Petani 2. Isu Pembinaan Kompleks Sukan Kuala Muda di Sungai Petani	1. YB Menteri Kesihatan 2. YB Menteri Kerja Raya
YB Tuan Suhaizan bin Kaiat (Pulai)	1. Keperluan Laluan Bertingkat bagi Mengatasi Kesesakkan Lalu Lintas di Parlimen Pulai 2. JPA perlu mengambil langkah proaktif mengatasi masalah “brain drain” kakitangan Kementerian Kesihatan (KKM)	1. YB Menteri Kerja Raya 2. YB Menteri di Jabatan Perdana Menteri

** Ucapan Di Bawah Usul Berkenaan Perkara Tadbir Kerajaan (Peraturan Mesyuarat 17)